

Gilgamesj Regained

Henk de Bruin

Ik moest denken aan het gedicht van Marsman *Paradise Regained* toen ik hoorde dat in Irak - het land waar volgens schriftgeleerden het paradijs zou hebben moeten gelegen- het archeologisch museum was leeggeroofd en de bibliotheek was afgebrand¹). De kleitabletten met daarop het *Gilgamesj epos* zijn verloren gegaan. Dit is het oudst bekende literaire werk van de mensheid en bevat een vloedlegende, die ouder is dan het Noach verhaal.

Vorig jaar werd Centraal Europa getroffen door overstromingen. Door journalisten van radio, TV en de schrijvende pers, gesteund door politici, werden deze unaniem gezien als het ultieme bewijs van het (versterkt) broeikaseffect. Ik wil het hebben over de parallellen die bestaan tussen het oude Gilgamesj epos en de moderne "Greenhouse-legende". In beide gevallen doet de mensheid iets dat niet door de beugel kan en óf de goddelijke macht of de natuur straft de mensheid daarvoor door het veroorzaken van overstromingen. De overeenkomst is inderdaad frappant.

Vloedlegenden zijn over de hele wereld bekend. en zijn waarschijnlijk terug te voeren tot waar gebeurde overstromingen die mondeling overgeleverd zijn en uiteindelijk zijn opgetekend toen het schrift werd uitgevonden. In dat licht bezien zijn de oude legenden misschien wel op meer 'fysica' gebaseerd dan de moderne broeikaseffectlegende. Want wie kan mij uitleggen hoe het nu precies werkt? Het atmosferisch CO₂ -gehalte neemt toe en dus krijg je vaker extreem hoge neerslag? Dat de temperatuur een paar graden stijgt is redelijkerwijs te begrijpen en wordt door waarnemingen gestaafd, maar, de link met extreme neerslag zie ik niet zo 1-2-3. Zouden de extremen niet zijn opgetreden bij ongewijzigd klimaat? Als je even op internet surft leer je al gauw dat de geleerden kansverdelingen met een staart nog moeilijk aankunnen. Het gaat mij er nu niet om de relatie toename CO₂ versus extreme regenval ter discussie te stellen. Wat ik wil opmerken is dat de algemene publieke opinie, inclusief de politiek, als vaststaand feit aanvaardt dat de vloedgolf van vorig jaar door het broeikaseffect wordt veroorzaakt en deze dus ziet als resultaat van (zondige) menselijk handelen. *Gilgamesj Regained* dus, en we hebben het over de rationeel denkende, westerse mens. Deze ziet zichzelf dus als collectieve regenmaker.

Dat is verbazingwekkend, want diezelfde westerse mens bestempelt regenmakers van natuurvolkeren als beunhazen en kwakzalvers. Neem nu de Guatemalteekse Maya- regenmaker Don Julian die op dit moment de wereld voorbereidt op een tijd van natuurrampen. Wie neemt hem serieus? Niemand toch! Al verkondigen hij hetzelfde als de 'broeikasdenkers'. De Maya priesters zijn positiever want zij kondigen in 2012, het Maya jaar nul een meer hoopvolle fase aan. (Zie de documentaire *The Year Zero* van een Nederlandse cineast). De broeikasdenkers komen niet verder dan het houden van oeverloze vergaderingen die dan leiden tot onuitgevoerde Kyoto-verdragen.

Niet iedereen in het westen omarmt de broeikaseffect-zondvloedtheorie. Met name de huidige bewoners van het Witte Huis in Washington hebben er lak aan. Hun denken is weer beïnvloed door mensen als Allen Bloom. Deze is de hoofdpersoon (Ravelstein) in de recente roman van Saul Bellow.. Dit is een 'bruggetje' naar het boek dat Bellow 45 jaar geleden schreef: *Henderson de Regenkonink*. Dat handelt

---

¹ Ik ga u niet lastig vallen met mijn woede want, ach, waar maak ik mij druk om? Er is zoveel klei in Irak.

o.a. over het thema 'West- de Rest'; het gaat over een Amerikaan, die rijk, grof en vol vooroordelen is. Hij vertrekt op 55 jarige leeftijd naar Afrika, waar hij bij een inheemse stam regenkonink wordt. Vuil, naakt, omringd door een groep amazones in trance, danst hij, begeleid door trommels, zijn regendans. Na vele uren raakte de hemel vol van wolken, een koude windvlaag volgt en de regen begint te vallen. Bellow schreef "*Henderson*" toen Nederland nog blank, verzuild en niet vol was, maar Bellow's briljant geschreven boek is actueler dan ooit. Frappant is dat er in dezelfde tijd een echte Henderson heeft bestaan, namelijk Adrian Boshier. Deze trok 20 jaar lang te voet door Zuid-Afrika en had de bijnaam *Rradinoga*, d.w.z. *Vader der Slangen*, omdat hij giftige slangen kon vangen. Hij werd in de geheime rituelen van lokale stammen geïnitieerd en herontdekte zelf de prehistorische betekenis van verschillende regenrituelen, die missionarissen hadden verboden. Vier oude vrouwen, machtige *dingaka*, zongen verboden regenliederen, Boshier danste zijn regendans en gebruikte daarbij *letsoko*, een rood poeder. Of dit overeenkomst vertoont met het poeder dat onze regenmaker Veraart gebruikte weet ik niet. Na een week van dansen en rituele handelingen begon het te regenen. Volgens Lyall Watson, die in zijn boek *De Regenmaker* het leven van Adrian Boshier beschreef, is dit een waar verhaal.

Geloof u het? Of staat u met beide benen op de grond en bent u ervan overtuigd dat, als u in de file staat, u overstromingen veroorzaakt? Ik wacht maar het jaar 2012 af. Statistisch gezien moet ik dat kunnen halen. Misschien zijn dan in de tussentijd de Gilgamesj-kleitabletten weer boven water, breken er voor Irak en Guatemala weer goede tijden aan en zijn wij intussen overgegaan op zonnewarmte gedreven waterstof energievoorziening. Het klimaatonderzoek is dan aan de zuivere wetenschap overgelaten, zodat deze moderne Gilgamesj-legendes nodig niet meer heeft voor financiering. En wie weet, is de AEX dan ook nog dik door de 700-grens heen. En is het paradijs toch nog regained.